

smyslu I. odstavce pařížské deklarace ze dne 16. dubna 1856, kteréž lapání zapovídá, výhradně jen od lodí rak. válečného námořnictva, avšak toto nařízení neobsahuje již zmíněného trestního ustanovení, které zapovídá lapání lodí jakožto loupež resp. pokus loupeže.

Placet zeměpanské (placetum regium, jus placeti).

Zeměpanským placet rozumí se úřední schválení státem dané ku publikaci církevních výnosů; právo placeti jest tedy právo státní moci příslušící, na základě kterého činí se závislým uveřejnění výnosů papežových nebo biskupských v zemi od přezkoumání a schválení státního. V protestantismu spočívá takové právo zcela v pojmu státní církve a zeměpanského vrchního episkopátu nad církví; avšak i v katolických zemích bylo v posledních stoletích téměř všude vykonáváno a sice odvozováno bylo zde buďto z theorie o »ius circa sacra« nebo odůvodňováno dávným (zastaralým) zvykem (viz Církev). Ve Francii bylo vždy právo to počítáno mezi »gallikánské svobody« t. j. zvláštní práva koruny francouzské oproti papeži a církvi katolické, v moderních státech pak odvozováno bylo opět z výhradné suverenity státu uvnitř jeho teritoria. V Rakousku souviselo užívání placeti úzce se systemem josefinským, jakkoli bylo obvyklým již za Marie Terezie a ještě dřívějších vladařů v zemích dědičných. Všechna papežská nařízení ať již ve formě bully, breve, konstitucí nebo v jakékoli způsobě jiné vydaná a jakýchkoli předmětů nebo osob se dotýkající zapotřebí měla před svým vyhlášením zeměpanského schválení (nař. dv. ze dne 12. září 1767, ze dne 20. března 1781, ze dne 7. listopadu 1794). Schválení tohoto byla dále třeba pro udělení odpustků, pro žádosti o propůjčení papežského indultu a všechny pastýřské listy a okružní psaní metropolitů a suffraganů. Udělené zeměpanské schválení bylo vždy odvolatelným (dv. d. ze dne 17. března 1791); vyňaty byly jedině a toliko ony dekrety římských poenitentiářů, které dotýkají se svědomí, »bylo-li se obávatí nebezpečí v prodlení nebo zahanbení osob (dv. dek. ze dne 23. července 1783). Beze schválení nesměly býti výnosy ony ani vplatnost uvedeny, ani vytištěny, nejméně pak vyhlášeny (dv. dek. ze dne 7. listopadu 1794). Placet má svůj původ ve středověku, kde církev katolická obzvláště zmohtněla; v moderním státu policejním bylo podrženo, jelikož odpovídalo všeobecně politickému pojímání. Jako spatřoval tehdy stát úkol svůj v tom, aby předešel všechněm škodlivým vlivům, tak pojímal i placetum za vhodný prostředek preventivní k tomu, aby bylo lze kdykoliv vliv církve paralysovati. Placetum pozůstávalo v Rakousku až do r. 1850. Nařízením ze dne 18. dubna 1850 č. 156 ř. z. byl styk tuzemských biskupů a věřících s Římem uvolněn a rovněž dovoleno biskupům, aby vydávali nařízení o předmětech své jurisdikce svému kleru a svým obcím bez předchozího schválení státní moci. Biskupové byli jen povinni sdíletí opisy nařízení svých s vládními úřady, v jichž obvodu měla nařízení býti vyhlášena, pokud měla v zápětí vnější účinky. Táž skoro ustanovení obsažena jsou v konkordátu (čl. II. a III.), jenže sdílení biskupských nařízení s vládními úřady nebylo stanoveno za povinnost v konkordátu samém, nýbrž toliko v apoštolském breve ze dne 5. listopadu 1855. I nynější zákonodárství nemohlo se opět vrátiti ku placetum. Dle zásad svrchu vylíčených nesmí se vykonávání církevní moci zásadným a všeobecným způsobem, nýbrž jen vyjimečně a v jednotlivém případě podrobiti vlivu státnímu. To plyne netoliko z dnešního pojímání stavu věci, nýbrž i z pozitivního nařízení našich státních

základních zákonů. Má-li míti vůbec ještě význam zásada, že katolická církev jako každá jiná uznaná církev své vnitřní záležitosti sama si řídí a spravuje, nelze za to míti, jakoby každé vykonávání církevní vlády odvislým bylo od státního schválení. Placetum nemá více praktické ceny. Vlastního svého významu udrželo si jen potud, pokud papežské a biskupské výnosy byly skutečně jen oficiálním ohlášením vyhlášovány a jinou cestou vůbec vyhlášeny být nemohly; naproti tomu má se věc právě tak při dnešních zařízeních obchodu a veřejného sdělování jsouc jen formálním obmezením, které nebrání vyhlášení vlastnímu, nýbrž má jen opřítí se právním jeho účinkům. K tomu účelu nemá ovšem patrně potřebí formality státního schválení, kterého se vyhledává pro všechny církevní úkony (motivy k zák. ze dne 7. května 1874 č. 50 ř. z.). Proto upouští zákon ze dne 7. května 1874 č. 50 ř. z. stojí na tomto stanovisku od obnovení placeta a vyslovuje toliko repressivní a nikoli preventivní pravidla; obsahují §§ 16 a 17 předpisy o tom, kdy státní moc užiti může tohoto starého práva v jednotlivých případech. § 16 stanoví, že biskupové jsou povinni sděliti své výnosy, nařízení, instrukce, pastýřské listy atd. zároveň s publikací s politickým úřadem zemským; § 17 nařizuje, že vláda vysloviti má záповěď tehdy, shledá-li, že některému církevnímu nařízení veřejných služeb božích se dotýkajícím přiči se veřejné ohledy. Nyní neshledáváme již skoro nikde placet ve spojení se samostatností co do řízení a správy záležitostí vnitřních zaručenou v novějších ústavách náboženským společenstvem, jakož vůbec se svobodou náboženskou a svobodou svědomí. Mimo to nedalo by se zajisté zameziti uveřejnění církevních výnosů vzhledem k moderním poměrům obchodu a zvláště tisku, i kdyby kdo chtěl promulgování jich usilovně potlačiti, a i co se promulgace dotýče, stačí pro papežská nařízení vyhlášení jich v Římě a již tím nabývají pro celou církev moci zákonné. Chtějí-li státy ústavní, jako ku př. Bavorsko i Sasko i nadále udržeti placet zeměpanské a zapovídají-li jmenovitě církevní vyhlášení dekretů koncilu vatikánského z r. 1870, nelze v takovém zákazu spatřovati nic jiného nežli protest dotyčné vlády proti obsahu sporného zákona církevního, kterýžto odpor však může míti pouze formální význam. V pruské ústavě z r. 1850 bylo od zeměpanského placet upuštěno. Uherská vláda pokusila se r. 1870 rovněž zapověděti biskupům vyhlášení vatikánských dekretů; leč zákazu toho, jakožto zákonem neodůvodněného, biskupové nedbali.

Plány polohopisné.

I. Pojem a význam.

Plány polohopisné jsou stavební plány, které vyznačují všechna místa v některé obci se nalézající, jakož i třídy a ulice s jich niveau, dále veškeré pozemkové a stavební parcely vedle budov na nich vystavěných. Plány polohopisné nastiňují tedy polohu místa i příští regulaci jeho. Regulace pojmouti však lze jen potud do plánů polohopisných, pokud právě se provádějí nebo pro nejbližší čas se připravují, v obou případech musí tedy schváleny býti právoplatně příslušnými úřady. Obmezení práva stavebního připouští se jen dle míry plánu polohopisného (nál. spr. s. dv. ze dne 18. prosince 1890 č. 4034 sb. »Budwinski« 5621). Opomene-li obec při zřizování plánu polohopisného příští regulace vyznačiti, nejsou nadřízené orgány k tomu oprávněny, aby proti vůli obce takovéto regulace nařídily a provedení jich vyznačením v plánu polohopisném zajistily. Účelem plánu polohopisného však není, aby představoval snad generální projekt